

“โทษจำคุก ต้องถูกจำคุกจริงหรือเพียงแต่รอการลงโทษ”

งานวินัยฯ สนง.ศธจ.อุทัยธานี

สำหรับบทความและสาระน่ารู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะขอเสนอเกี่ยวกับการตีความคำว่า “โทษจำคุก” ซึ่งการที่ศาลมีคำพิพากษาให้ข้าราชการต้องโทษจำคุกย่อมมีผลต่อสิทธิที่ข้าราชการอาจจะได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดคุณสมบัติของข้าราชการไว้ อาทิเช่น กฎหมายเกี่ยวกับการรับเงินบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ ที่สำคัญคำพิพากษาของศาลมีทั้งถูกจำคุกจริง และต้องโทษจำคุกแต่ให้รอการลงโทษ มีความแตกต่างกันอย่างไร และจะมีผลต่อข้าราชการอย่างไรบ้าง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการพิจารณาสิทธิของข้าราชการได้เข้าใจในหลักของการตีความของคำดังกล่าว และจะได้นำไปประกอบการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย บทความฉบับนี้จึงขอเสนอเกี่ยวกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๑๙/๒๕๕๕ โดยมีรายละเอียดสรุปความดังนี้ “คดีนี้เกิดขึ้นเมื่อข้าราชการ (ผู้ฟ้องคดี) ถูกสั่งให้ออกจากราชการเนื่องจากถูกดำเนินคดีอาญา ในความผิดฐานฉ้อโกงและความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยได้รับบำนาญปกติตั้งแต่วันที่ออกจากราชการ ต่อมาศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี โดยไม่รอการลงโทษ หน่วยงานต้นสังกัดจึงงดเบิกจ่ายเงินบำนาญปกติ ระหว่างรับโทษจำคุก ผู้ฟ้องคดีได้ขอพระราชทานอภัยโทษ และได้รับพระราชทานอภัยโทษทั้งหมดเป็นการเฉพาะราย และเมื่อได้รับการปล่อยตัว จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัด) จ่ายเงินบำนาญปกติให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่งดจ่ายเงินบำนาญปกติ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อธิบดีกรมบัญชีกลาง) ว่า ผู้ฟ้องคดีหมดสิทธิรับบำนาญตั้งแต่วันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะได้รับพระราชทานอภัยโทษ ก็ไม่อาจเรียกร้องสิทธิได้ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยืนยันตามความเห็นเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับพระราชทานอภัยโทษโดยมีผลบังคับย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ทำให้มีสิทธิรับบำนาญปกติ และผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษทั้งหมดตามระบบงานราชทัณฑ์จะถือว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีวันต้องโทษจำคุกแม้แต่วันเดียว เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดต้องโทษ แต่ให้รอการลงโทษจำคุกไว้ก่อน ยังเป็นบุคคลที่มีสิทธิรับบำนาญปกติ จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ให้งดเบิกเงินบำนาญปกติและขอให้เป็นผู้มีสิทธิรับบำนาญปกติต่อเนื่องต่อไป ข้อกฎหมายสำคัญในคดีนี้ก็คือ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ มาตรา ๕๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดได้รับบำนาญปกติหรือบำนาญตกทอดอยู่ถ้า (๑) กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุก โดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือ (๒) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ผู้นั้นหมดสิทธิรับบำนาญปกติ หรือบำนาญตกทอดตั้งแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด” คดีนี้มีประเด็นสำคัญที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ (๑) คำว่า “ต้องโทษจำคุก” ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่? ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรา ๕๒ ดังกล่าวได้บัญญัติถึงองค์ประกอบของการหมดสิทธิรับบำนาญปกติไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องเป็นกรณีที่ได้รับบำนาญปกติได้กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาลงโทษจำคุก ซึ่งคำว่า “ต้องโทษจำคุก” หมายความว่า ผู้นั้นต้องคำพิพากษาให้ได้รับโทษจำคุกจริง ส่วนกรณีที่บุคคลผู้รับบำนาญปกติได้กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุก แต่ได้รับการรอการลงโทษจำคุกไว้ ตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ถือว่าบุคคลดังกล่าวไม่ได้ถูกจำคุกจริง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับโทษจำคุกจริงตามคำพิพากษาของศาลฎีกาในความผิดที่มีโทษความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทจึงหมดสิทธิรับบำนาญปกติตั้งแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒) การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับพระราชทานอภัยโทษก่อให้เกิดสิทธิในการได้รับเงินบำนาญปกติหรือไม่? ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับพระราชทานอภัยโทษทั้งหมดโดยมีผลย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาก็ตาม ผู้ฟ้องคดีก็ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญปกติ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีต้องคำพิพากษาให้ได้รับโทษจำคุกจริง การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับพระราชทานอภัยโทษมิได้มีผลให้ลบล้างความผิดที่ได้กระทำให้ไปแล้ว หากมีผลเพียงมิให้มีการบังคับโทษจำคุกนั้นต่อไปตามมาตรา ๒๖๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการที่ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุกและได้รับโทษจำคุกจริง แม้ต่อมาได้รับพระราชทานอภัยโทษให้ปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ก็เป็นกรณีที่แตกต่างกันกับกรณีต้องโทษจำคุกแต่ได้รับการรอกการลงโทษ จึงไม่อาจเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้น จึงยังคงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาซึ่งเป็นเหตุทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียสิทธิในการรับบำนาญปกติตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ คำสั่งไม่จ่ายเงินบำนาญปกติแก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย”^๑

จากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้นย่อมถือว่าเป็นแนวทางที่ดีในการตีความทางกฎหมาย และสามารถนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เป็นอย่างดี

^๑ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง คอลัมน์คดีปกครอง ฉบับวันเสาร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕